

23.7.2014

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Viite: Valtiovarainministeriö kirje VM035:00/2014, 4.6.2014

Lausuntopyyntö Hallituksen esityksestä laiksi kuntien velvoitteiden ja ohjauksen vähentämisestä ja monialaisten toimintamallien tukemista koskevista kokeiluista

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa Hallituksen esityksestä laiksi kuntien velvoitteiden ja ohjauksen vähentämisestä ja monialaisten toimintamallien tukemista koskevista kokeiluista. Paikallisissa kuntakokeiluissa ministeriöt ja kunnat sopivat yhdessä palveluja koskevat tavoitteet. Kokeiltavia toimintamallikokonaisuuksia ovat hyvinvoinnin integroitu toimintamalli, koulutuspalvelukokeilu, asumis- ja palvelujen toimintamalli, valvonnan toimintamalli ja nuorisotakuukokeilu. Kokeilussa on Lapista mukana Rovaniemi nuorisotakuun osalta.

Aluehallintovirasto katsoo, että kokeiluihin osallistuu pääsääntöisesti riittävä määrä kuntia lukuun ottamatta koulutuskokeilua, johon osallistuu vain Riihimäen, Hausjärven ja Lopen kuntaryhmä. Virasto arvioi, että näin pienessä kuntajoukossa toteutetusta kokeilusta tehtyjä johtopäätöksiä tai toimintamalleja on vaikea siirtää kokonaan toisenlaiseen toimintaympäristöön.

Nuorisotakuukokeilun osalta aluehallintovirasto pitää tärkeänä, että kokeilussa otetaan riittävästi huomioon nuorten sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalvelujen osuus, jonka painoarvo on jäänyt vähäiseksi nuorisotakuun ensimmäisen toimintavuoden aikana. Tämä on todettu mm. nuorisotakuun tutkimuksellisen tuen loppuraportissa (TEM julkaisuja 15/2014).

Kokeiluissa etsitään myös aluehallintovirastojen valvontatoimintaan uusia malleja ja tarkastellaan indikaattoriperusteisen valvonnan käyttöönottoa. Lapin aluehallintovirasto pitää kannatettavana, että eri toimintamallien testaamiseksi järjestetään kokeiluja. Niiden vaikutukset aluehallintovirastojen valvontarooliin selviävät vasta kokeilujen tuloksena. Aluehallintovirastoilla on valtakunnallisesti ollut vaikeuksia saavuttaa kaikkia sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnalle asettuja tavoitteita. Uusien toimintamallien ja aluehallintovirastojen lupa- ja valvontaprosessien kehittämisen ja keventämisen kautta valvontaa voitaisiin kohdistaa kriittisiin kohteisiin kansalaisten oikeusturvaa vaarantamatta.

Kansalaisten ja asiakkaiden oikeusturvakeinojen, kuten hallintokantelujen, muistutusten ja valitusten käyttömahdollisuuksia ei esityksessä näytetä rajattavan, mitä virasto pitää positiivisena. Esityksessä todetaan, että kokeilun aikanakin aluehal-

lintovirastolla on tarvittaessa käytössä lainvastaisen toiminnan korjaamiseksi tai keskeyttämiseksi sille annettu toimivalta. Näiltä osin kokeilu ei lähtökohtaisesti näyttäisi vaikuttavan AVIn toimivaltuuksiin tai kansalaisten oikeusturvaan. Asian aiemman valmistelun aikana on tullut esille pelkoja siitä, että kanteluja ei tämän "kevytvalvonnan" puitteissa voitaisi tutkia normaalisti.

Lapin aluehallintovirasto katsoo, että kuntien velvoitteiden ja ohjauksen vähentämisestä ja monialaisten toimintamallien tukemista koskevat kokeilut ovat kannattavia.

Ylijohtajan sijaisena, johtaja

Elisa Suutala

Johtaja

Paula Leppänoro-Jomppanen

TIEDOKSI Lapin aluehallintoviraston vastualueet ja -yksiköt